

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษารูปแบบและวิธีการในการควบคุม และแทรกแซงการทำงานของสื่อมวลชนในรัฐบาลทักษิณ ชินวัตร รวมทั้งศึกษามิติของอุดมการณ์ทางวิชาชีพของสื่อมวลชนวิทยุโทรทัศน์ และ นักหนังสือพิมพ์ โดยวัดจากการปฏิบัติหน้าที่และวิธีการนำเสนอข่าวสาร รวมทั้งศึกษาแนวทางในการป้องกันการแทรกแซงสื่อมวลชนอย่างเป็นรูปธรรม โดยวิธีการวิจัยผู้วิจัยศึกษาจากกรณีตัวอย่าง (Case study) เอกสารหลักฐานและการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกผู้ให้ข้อมูลสำคัญ โดยใช้กรอบแนวคิดทฤษฎีเศรษฐศาสตร์การเมือง แนวคิดเกี่ยวกับอุดมการณ์ทางวิชาชีพสื่อมวลชน รวมทั้งแนวคิดเกี่ยวกับสิทธิเสรีภาพภายใต้กรอบรัฐธรรมนูญฉบับพ.ศ.2540 ผลจากการวิจัยมีดังนี้

รัฐบาลของพันตำรวจโททักษิณ ชินวัตร มีการควบคุมการนำเสนอข่าวและการแทรกแซงสื่อมวลชนทั้งรูปแบบเก่าที่รัฐบาลในอดีตเคยนำมาใช้ และวิธีการแบบใหม่ในรูปแบบของทุนนิยมทางการเมือง ซึ่งรัฐบาลเป็นผู้รวมศูนย์อำนาจด้วยฐานการเมืองที่แข็งแกร่ง และเครือข่ายทางธุรกิจของบุคคลในรัฐบาลเข้าแทรกแซง ในลักษณะของอำนาจนิยมแบบแฝงเร้น รวมทั้งการเข้าซื้อหุ้นในสถานีโทรทัศน์ไอทีวี จนกระทั่งสมาคมนักข่าว นักหนังสือพิมพ์แห่งประเทศไทยประกาศให้ช่วงเวลา 1 ปีที่พันตำรวจโททักษิณ ชินวัตรเป็นรัฐบาลในปี 2544 เป็นปีแห่งการแทรกแซงสื่อมวลชน

สำหรับสื่อมวลชนมีการแสดงออกของอุดมการณ์ทางวิชาชีพสื่อในระดับที่แตกต่างกันคือ สื่อมวลชนที่มีแนวคิดแบบอิสลามนิยมจะทำหน้าที่รับใช้สังคม และมักต้องต่อสู้กับกลุ่มอำนาจเพื่อความชอบธรรมในการนำเสนอข่าวสารเพื่อประชาชน ส่วนสื่อมวลชนที่ยึดแนวคิดแบบอำนาจนิยม มักทำหน้าที่รับใช้กลุ่มอำนาจหรือองค์กรเจ้าของสื่อรวมทั้งยังทำหน้าที่รับใช้รัฐบาล

ผลการศึกษาในเรื่อง แนวทางการป้องกันการควบคุมและการแทรกแซงสื่อมวลชนพบว่า ทุกฝ่ายควรให้ความร่วมมือ และรัฐบาลควรแสดงความจริงจังในการส่งเสริมให้ประชาชนและสื่อมวลชนมีสิทธิเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นและมีส่วนร่วมทางการเมือง ด้วยการเร่งกระบวนการปฏิรูปสื่อกระจายเสียงวิทยุและโทรทัศน์ให้เป็นรูปธรรม ส่วนภาคประชาชนควรรวมตัวกันในรูปขององค์กรต่างๆ หรือร่วมกับนักวิชาการสถาบันต่างๆ ยื่นข้อเรียกร้องต่อรัฐบาลและกดดันให้รัฐบาลเข้าไปแก้ไขปัญหาในเรื่องดังกล่าว นอกจากนี้ประชาชนต้องคอยตรวจสอบมาตรฐานทางกฎหมายที่รัฐบาลจะผลักดันให้ออกมาบังคับใช้ในการควบคุมอิสรภาพของสื่อมวลชนอันอาจสวนทางกับเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ

The objective of this research is to study the forms and methods used by the Thaksin Administration to control and interfere with the media. It also studies the journalistic principles on the part of both the print and broadcast media under such circumstances based on how journalists perform their duty and their news presentation. How the media devise their defence mechanisms against such political interference is also covered in this research. The methodology in the research includes the use of case study and documentary evidence as well as in-depth interviews as the basis for the study within the framework of political economics, journalistic professionalism and concept of civil liberty under the 1977 Constitution.

The research concludes that the Government of Prime Minister Dr. Thaksin Shinawatra has extensively exercised control and interfered with the media — so much so that the Thai Journalists Association (TJA) described the year 2001 — the first year Prime Minister Thaksin was in power — as "The Year of Media Interference." The research also finds that different branches of media have reacted differently to the political interference. Those with a history of standing up for press freedom have resisted the interference while those traditionally supportive of authoritarianism readily follow the political agenda of those in power. The research suggests that all sectors of the society, including the government, should promote media freedom and political participation of the public by accelerating the process of broadcast media reform while members of the civil society should work to pressure the government to respect media freedom.